

Yttrande

2019-09-13

Havs och vattenmyndigheten
Avdelningen för fiskförvaltning/tillståndsenheten

Dnr 2309-2018

Havochvatten@havochvatten.se

Remiss om fördelning av pelagiska fiskerättigheter och fiskemöjligheter.

Fiskekommunerna organiserar nio kommuner i Bohuslän, vilka tillsammans med Västra Götalandsregionen samverkar med berörda intressenter för att skapa en bärkraftig utveckling av fiske- och vattenbruksrelaterade verksamheter utmed hela Bohuskusten. Kommunerna yttrar sig här som ett gemensamt nätverk utifrån den kompetens som byggts upp sedan mitten av 1990-talet, då nätverket startade sitt samarbete.

Inledning

Inom det pelagiska fisket infördes ett system med överåtbara fiskerättigheter den 22 november 2009. Dessa fiskerättigheter upphör att gälla den 22 november 2019, efter tio år. Utvärdering av det pelagiska systemet visar att systemet fungerat bra och bör fortsätta att tillämpas. Med remissen önskar Havs- och vattenmyndigheten (HaV) få in synpunkter på förslag till föreskrifter inför en ny förvaltningsperiod för pelagiska fiskerättigheter samt genomförd konsekvensutredning.

Några av remissens förslag

Kustkvoten

Kustkvoternas storlek för pelagiska arter ska bestämmas till en kvantitet av en art i ett kvotområde kompletterad med en högsta procentuell andel av totalkvoten. (Kustkvoten blir alltså normalt densamma oavsett nivån på totalkvotens storlek). Genom att bestämma en väl tilltagen högsta procentandel av totalkvoten som kan avsättas som kustkvot, skapas flexibilitet och möjlighet till utveckling av kustfisket. Kvantiteter och kvotandelar som inte nyttjas kan föras över till en annan kategori av fiskelicensinnehavare under ett år eller annan förvaltningsperiod.

Tio år är en lång period och det är svårt att veta hur beståndssituationen ser ut om tio år. Därför är det möjligt att ändra föreskriften och det särskilda beslutet om det är nödvändigt utifrån ändrade förutsättningar.

Fördelning av taggmakrill, blåvittling och sill i Norska havet

HaV föreslår att inte fastställa nya pelagiska fiskerättigheter (säljbara) för kvoterna sill i Norska havet (Atlantiska skandisk) samt för blåvittning, och istället fördela dessa arter utifrån årliga pelagiska fiskemöjligheter. Taggmakrill fördelas idag genom årliga pelagiska fiskemöjligheter. Anledningen är att på dessa arter har fiske inte bedrivits de senaste fem åren. Fördelning av fiskerättigheter är enligt HaVs bedömning ett sätt att fördela fiskemöjligheter till ett *aktivt* fiske. Att fördela dessa tre arter genom årliga pelagiska fiskemöjligheter ger det företag som innehaft fiskerättigheten, fortsatt möjlighet att göra överlåtelser samtidigt som det finns förutsättningar för myndigheten att i samråd med intressenterna utreda om dessa kvoter kan förvaltas på ett bättre sätt. Kvoterna används idag av pelagiska fiskare för att byta till sig andra fiskemöjligheter eller för att täcka bifångster och på så sätt kunna bedriva ett effektivt fiske.

Fiskekommunernas synpunkter

Fiskekommunerna stöder HaVs förslag som främjar det kustnära yrkesfisket. Det gäller exempelvis förslaget om kustkvotens storlek vilket syftar till att skapa flexibilitet och möjlighet till utveckling av kustfisket. Det skulle även kunna öppna för en nödvändig nyrekrytering. En särskild ungdomskvot (i likhet med våra grannländer) skulle bidra till att förbättra möjligheterna för nyrekrytering. HaV borde, i samråd med näringen utreda förutsättningarna för någon form av ungdomskvot.

Att outnyttjade kvantiteter och kvotandelar i kustkvoten kan föras över till en annan kategori av fiskelicensinnehavare under året eller nästa förvaltningsperiod, är bra då det möjliggör att den svenska kvoten kan fiskas upp.

Fiskekommunerna stöder även förslaget om att fördela kvoterna för blåvittling och sill i Norska havet genom årliga fiskemöjligheter under utredningsperioden för att se om dessa kvoter (även kvoten på taggmakrill) kan nyttjas på bättre sätt än idag. Det möjliggör för ytterligare utredning av dessa pelagiska kvoter, samtidigt som det minimerar eventuella negativa ekonomiska effekter för berörda företag. Fiskekommunerna vill trycka på att dessa utredningar ska ske i nära dialog med näringen.

Flera av de förslag som nu finns i remissen kommer på olika sätt påverka de företag som är verksamma inom det pelagiska fisket. Både positivt och negativt. Fiskekommunerna anser att konsekvensanalysen inte redogör tillräckligt för vilka effekter förslagen får för berörda fartyg. Det gäller framför allt vilka ekonomiska konsekvenser förslagen får för de företag som får minskade fiskerättigheter. Konsekvensanalysen borde här vara mer utförlig och redovisande.

Fiskemöjligheter mot bakgrund av torskfiskestoppet i Östersjön

Det kustnära yrkesfisket på västkusten har under många år varnat för de inlåsnings effekter som fördelningssystem med fiskemöjligheter och fiskerättigheter medför. Särskilt för de yrkesfiskare som bara har en art att fiska på. Idag är det många yrkesfiskare på västkusten som lutar sig mot kräftfisket. Vad händer med kustfisket på västkusten om kräftbeståndet skulle kollapsa?

Yrkesfiskarna använder starka ord (*farligt experiment med beståndet, idioti, bedrövligt*) när de beskriver sin syn på det sänkta minimimåttet som införts för kräftan och sin oro för vad det kommer att få för effekter på kräftbeståndet på sikt. Både yrkesfiskare och handlare vittnar om för stora kvantiteter på marknaden med sänkta priser som följd. *Vi ska inte fiska på kvantitet utan kvalitet*, är exempel på hur det kustnära fisket beskriver situationen. Många yrkesfiskare väljer dessutom att kasta tillbaka "småkräftan" i havet.

Det sker ständiga förändringar i havet som påverkar olika arter och därmed fiskemöjligheterna på dessa. Stoppet för fiske av torsk i Östersjön är ett exempel på detta. HaVs förslag för de nu drabbade torskfiskarna (ett 20-tal yrkesfiskare som bara har en art, torsk, att fiska på) är att de ska få särskilda tillstånd för kräftfiske på västkusten. Är det den bästa åtgärden för de drabbade yrkesfiskarna, för marknaden eller för kräftbeståndet?

Fiskekommunerna anser att HaV vid nya åtgärdsförslag även bör ta hänsyn till marknadens möjligheter att hantera ökade volymer. Olika marknadsåtgärder kan bli nödvändiga varför HaV och Jordbruksverket gemensamt måste utreda möjligheter att stödja berörda yrkesfiskare vid en sådan extraordinär situation som nu uppstått.

Fiskekommunerna yrkar på att HaV i samråd med andra myndigheter och näringen, utreder en beredskap för situationer som den som nu uppstått för torskfisket i Östersjön. Förslag till beredskap kan vara: möjlighet för stilleståndsstöd, nationella krisstöd (som stöd under tiden som åtgärder utreds) eller en säkerhetskvot (som hanteras i likhet med outnyttjade inom kustkvoten, dvs omfördelas under året).

Sammanfattning

Det är viktigt att det finns en god balans mellan olika typer av fisken. Stora och små fartyg, trålare och burfiskare osv. vilka kompletterar varandra och bidrar till att säkerställa underlag för infrastruktur och serviceverksamheter. Om vissa företag ändrar fiskeinriktning på grund av att beståndssituationen försämras för de arter som de normalt fiskar, kan fisketrycket bli för stort inom ett annat område vilket påverkar både bestånd och priser på marknaden negativt.

Det kommer ständigt olika förslag som påverkar balansen mellan utövarna eller deras möjligheten att fiska. Stopp för trålfiske i skyddade områden kan bli nästa stora åtgärd som påverkar balansen inom kustfisket och äventyrar förutsättningarna för företagen och bestånden inom vissa geografiska områden, då fisketrycket ökar på de områden som blir tillgängliga.

Fiskekommunerna ser med oro på bristen av samarbetet mellan Jordbruksverket och Havs- och vattenmyndigheten när det gäller främjande av näringen respektive ansvar för förvaltning av fiskeresursen. HaV menar att myndigheten inte har ansvar för marknadsmässiga effekter av en förvaltningsåtgärd. Ett sådant resonemang är orimligt eftersom förvaltningsåtgärder kan få direkt effekt för marknaden. Det hänger ihop.

Fiskekommunerna menar inte att kräftfisket ska stängas för nya yrkesfiskare men att effekterna av att öka kräftfiskeflottan med ett okänt antal fartyg (upp till 20 st) måste utredas och värderas utifrån marknadens förutsättningar att hantera ytterligare volymer. Myndigheterna måste arbeta gemensamt för att komma fram till lösningar som på bästa sätt kan hantera den uppkomna situationen för både de drabbade yrkesfiskarna och för bestånden på lång sikt.

I samband med detta yttrande vill Fiskekommunerna tydliggöra sin inställning avseende kameraövervakning på fiskebåtar. Vilken annan yrkesgrupp skulle acceptera kameraövervakning på sin arbetsplats? Kontroll av utkastförbud bör kunna ske på ett bättre sätt!

För Fiskekommunerna

Anders G Högmark
Ordförande